

Vastaus valtuustoaloitteeseen / Valtuutettu Tiina Haapalan aloite 12.6.2023 matkapuhelimien käytöstä kouluissa

Sivistyslautakunta 12.09.2023 § 48
311/00.01.03.00/2023

Kunnanvaltuustossa on tehty 12.6.2023 aloite matkapuhelimien (kännyköiden) käyttöä koskevien sääntöjen yhtenäistämiseksi Vihdin peruskouluissa. Aloitteessa on tuotu esille, että puhelimien käyttöä koskevat käytännöt vaihtelevat suuresti sekä koulujen välillä että koulujen sisällä. Aloitteen mukaan erojen tasaamiseksi on tarpeen luoda yhtenäiset säännöt. Aloitteessa on myös esitetty huoli lasten ja nuorten hyvinvoinnista sekä oppimistulosten heikentymisestä kännyköiden käyttöä koskevien sääntöjen laatimisen ja yhdenmukaistamisen tarpeen taustalla.

Peruskoulujen kännykkäkielto on ollut esillä kesän 2023 hallitusneuvotteluissa, jonka johdosta neuvotteluja käyvät puolueet ovat pyytäneet aiheesta lisätietoja asiantuntijoilta lain säätämisen tarpeen selvittämiseksi. Lailla täsmennettäisiin ja rajattaisiin vahvemmin oppilaiden oikeutta käyttää kännyköitään koulupäivän aikana. Monet asiantuntijat ovat ilmaisseet huolensa siitä, että kännyköiden jatkuva käyttö koulupäivien aikana on mahdollisesti heikentänyt nuorten keskittymis- ja oppimiskykyä ja ollut osasyynä suomalaisten koululaisten oppimistulosten laskuun. Useissa maissa kännyköiden käyttö koulupäivien aikana on joko kokonaan kielletty tai rajoitettu.

Nykyisen lainsäädännön puitteissa suomalaisilla peruskouluilla on järjestyssäännöissään mahdollisuus kieltää kännyköiden käyttö oppituntien aikana ja oppilaat voidaan määrätä pitämään oppitunneilla kännykät poissa näkyvistä ja äänettömällä, esimerkiksi repuissaan. Lainsäädäntö ei kuitenkaan mahdollista nykyisellään koko koulupäivän kattavaa kännykkäkäyttökieltoa. Opetushallituksen (OPH) mukaan koulu ei voi esimerkiksi velvoittaa oppilaita laittamaan puhelimiaan koko päiväksi kännykkäparkkiin tai kieltää täysin kännyköiden käyttöä välituntisin. Häiritsevään ja epäasialliseen käyttöön on kuitenkin oikeus puuttua aina ja kännyköiden käyttöä voidaan rajata myös välituntisin. Oppilailla tulee tarvittaessa olla mahdollisuus ottaa koulupäivän aikana yhteyttä huoltajaansa tai hoitaa henkilökohtaisia asioitaan, joita ei voi siirtää myöhemmäksi.

Aloite on hyvin ajankohtainen ja sääntöjen yhdenmukaistamisen tarve ilmeinen. Toimenpiteenä olemme selkeyttäneet Vihdin perusopetuksessa kännyköiden käyttöön liittyvää ohjeistusta lukuvuosisuunnittelun yhteydessä elo-syyskuun 2023 aikana. Aloitetta on käsitelty 3.8.2023 Vihdin rehtorikokouksessa ja käyty keskustelua kännyköiden käytön linjauksesta koulujen järjestyssääntöihin. Yhteinen näkemys oli, että kännyköiden käytön linjaaminen on tarpeen ja, että alakoulujen linjaus voi poiketa joiltain osin yläkoulujen ja lukion linjauksista opiskelijoiden ikä- ja kehitystason huomioiden. Rehtorit (kuten OPH) pitivät tärkeänä, että kännyköiden käyttö opetuksessa on mahdollista opettajan luvalla. OPH on

myös laatinut kouluille ohjeistuksen kännyköiden käyttöön liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista koulussa.

Tältä pohjalta olemme yhtenäistäneet ohjeistusta koulujen järjestyssääntöjen päivittämiseen kännyköiden käytöstä koulupäivien aikana. Järjestyssäännöt ovat osa koulujen meneillään olevaa lukuvuosisuunnittelua (lukuvuosisuunnitelmapohja on Wilma -järjestelmässä). Ohjeistusta tullaan tarkentamaan mahdollisten lainsäädännöllisten uudistusten ja valtakunnallisten ohjeistusten myötä.

Valmistelija Hanna Arvilommi, etunimi.sukunimi(at)vihti.fi; p. 044 042 1563
Kirsi Hyvämäki, etunimi.sukunimi(at)vihti.fi; p. 044 467 5239

Esittelijä Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen

Ehdotus Sivistyslautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy valtuustoaloitteen vastauksena seuraavaa ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi:

Peruskoulujen kännykkäkielto on ollut esillä kesän 2023 hallitusneuvotteluissa, jonka johdosta neuvotteluja käyvät puolueet ovat pyytäneet aiheesta lisätietoja asiantuntijoilta lain säätämisen tarpeen selvittämiseksi. Lailla täsmennettäisiin ja rajattaisiin vahvemmin oppilaiden oikeutta käyttää kännyköitään koulupäivien aikana. Monet asiantuntijat ovat ilmaisseet huolensa siitä, että kännyköiden jatkuva käyttö koulupäivien aikana on mahdollisesti heikentänyt nuorten keskittymis- ja oppimiskykyä ja ollut osasyynä suomalaisten koululaisten oppimistulosten laskuun. Useissa maissa kännyköiden käyttö koulupäivien aikana on joko kokonaan kielletty tai rajoitettu.

Nykyisen lainsäädännön puitteissa suomalaisilla peruskouluilla on järjestyssäännöissään mahdollisuus kieltää kännyköiden käyttö oppituntien aikana ja oppilaat voidaan määrätä pitämään oppitunneilla kännykät poissa näkyvistä ja äänettömällä, esimerkiksi repuissaan. Lainsäädäntö ei kuitenkaan mahdollista nykyisellään koko koulupäivän kattavaa kännykänkäyttökieltoa. Opetushallituksen (OPH) mukaan koulu ei voi esimerkiksi velvoittaa oppilaita laittamaan puhelimiaan koko päiväksi kännykkäparkkiin tai kieltää täysin kännyköiden käyttöä välituntisin. Häiritsevään ja epäasialliseen käyttöön on kuitenkin oikeus puuttua aina ja kännyköiden käyttöä voidaan rajata myös välituntisin. Oppilailla tulee tarvittaessa olla mahdollisuus ottaa koulupäivien aikana yhteyttä huoltajaansa tai hoitaa henkilökohtaisia asioitaan, joita ei voi siirtää myöhemmäksi.

Aloite on hyvin ajankohtainen ja sääntöjen yhdenmukaistamisen tarve ilmeinen. Toimenpiteenä olemme selkeyttäneet Vihdin perusopetuksessa kännyköiden käyttöön liittyvää ohjeistusta lukuvuosisuunnittelun yhteydessä elo-syyskuun 2023 aikana. Aloitetta on käsitelty 3.8.2023 Vihdin rehtorikokouksessa ja käyty keskustelua kännyköiden käytön

linjauksesta koulujen järjestyssääntöihin. Yhteinen näkemys oli, että kännyköiden käytön linjaaminen on tarpeen ja, että alakoulujen linjaus voi poiketa joiltain osin yläkoulujen ja lukion linjauksista opiskelijoiden ikä- ja kehitystason huomioiden. Rehtorit (kuten OPH) pitävät tärkeänä, että kännyköiden käyttö opetuksessa on mahdollista opettajan luvalla. OPH on myös laatinut kouluille ohjeistuksen kännyköiden käyttöön liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista koulussa.

Tältä pohjalta olemme yhtenäistäneet ohjeistusta koulujen järjestyssääntöjen päivittämiseen kännyköiden käytöstä koulupäivien aikana. Järjestyssäännöt ovat osa koulujen meneillään olevaa lukuvuosisuunnittelua (lukuvuosisuunnitelmapohja on Wilma -järjestelmässä). Ohjeistusta tullaan tarkentamaan mahdollisten lainsäädännöllisten uudistusten ja valtakunnallisten ohjeistusten myötä.

Päätös

Sivistyslautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Tiedoksi

valtuusto, koulut